
két töredék

MITRÓ ZOLTÁN

NYITÁNY

Egérszürke legyen az ülésterem!

Nem világosszürke, nem sötétszürke, nem bagolyszürke, nem hamuszürke, nem grafitszürke, nem egész szürke — egérszürke.

Vargas maga hozta a döntést. A Végrehajtóbizottság nem járult hozzá, talán nem is tud róla. A szobafestők vasárnap dolgoztak, és a portásnak zöld napszemüveget vett Vargas. A zöld napszemüvegen át egyszerű bagolyszürkének látszik az egérszürke.

A portás egyébként úgy informálódott, hogy divatos a zöld napszemüveg. De ezek után, ha hazajövet végigment a vöröstéglás udvaron, már nem a színükről tudta megkülönböztetni a vékony vasrúd kilincseket, hanem arról csak, hogy a kapu vagy a tűzfal felé mutatnak. (Egyeseket persze a gombról a végükön.)

A patkányokat és az egereket is csak a dimenzióik választották el ezután.

Mindenesetre egy kissé különös volt így szemlét tartani az anónim kilincsek során. A portás attól félt, hogy nincsen senki sem mögöttük a szobában. Tulajdonképpen eszébe juthatott volna daltonista sofőr barátja, aki sohasem szeretett elsőnek érkezni a szemaforokhoz.

A portásnak ez azonban elkerülte figyelmét, és végeredményben szorongása sem volt túlságosan nagy, amikor végigjárta az ajtókat, és — kopogás helyett — megzörgette a kilincseket, de csakugyan senkit sem talált otthon. Továbbra is igen meg volt elégedve a szemüvegével, és ez az érzés elködösítette és valamennyire távol tartotta az egyébként kellemtelen felismerést.

Az ülés résztvevői sem vették észre, hogy egérszürkére lettek festve a terem falai. Figyelmük inkább a zöld posztóval bevont ovális asztalra összpontosult, a 9 ásványvizes üvegre és a DURALEX poharakra.

A szokásos lazító tréfálkozás folyt még. Rogers, miután állítva tette az asztalra attasétáskáját, leült Kavanamoku és Tilden közé, és meg-

jegyezte, hogy korai ez a gyűlés, az embernek meg kell szakítania a sziesztáját. Kavanamoku és Tilden nevettek.

Hartmann, amint bejött, lenyomta a villanykapcsoló második billentyűjét, mire kattogni kezdett a neon, s nemsokára az ülésterem sarkában lévő mosdó cinezett csapján is csillámlott. „Mehr Licht!” — kiáltotta Hartmann, és ezen is nevettek a többiek.

— Wer Licht? — értette szándékosan félre Jovan K. Milošević.

— Ich Licht! — folytatta a tréfát Rogers.

— Talán inkább Vër Licht — késett el a Milošević-ötlet kontrázásával Mavrikis.

— Vagy pedig — szólalt meg öblös férfias hangján Vargas, egy rövid szünetre összehúzta bajuszát, majd magabiztosan a többiek felé vilantotta az új poént: — ser Licht?!

(Vargas ötlete már nem számított megkésett kontrázásnak. Két kérdés = Egy idejében érkezés. Minusz x minusz = plusz.)

Körülbelül huszonöten lehettek már az ülésteremben, ami normális létszámnak tekinthető. „Itt a kvórum” — mondták többen is, amikor egy francia sapkás, szemüveges, hatvan év körüli férfi jött be a terembe.

Dr. Kvórum Béla! — röhögött Tsu Tao.

Itt a kvórum — mondták ismét többen is.

Még egynéhányan jöttek. Elfogytak a helyek is. A kb. hét méter hosszú, négy méter széles ovális asztal közepén belül üres volt, oda is lehetett székeket állítani. Taskalidze professzor és Hjalmarsson alelnök az asztal alatt kúszva értek a belső területre, Margit kisasszony felülről érkezett, a DURALEX poharak közt egyensúlyozva. Amikor belül kerültek, Scattone — aki elsőnek jött, és mindjárt belül helyezkedett el — gyufásdobozokat adott nekik, hogy gyújtsák fel az asztalt. Tulajdonképpen olyan volt a helyzet, mintha egy mesterséges tisztáson lettek volna, és prérítúz ellen az a legjobb védekezés, hogy egy kis tisztást tépnek az emberek maguknak, és körös-körül felgyújtják a fűvet, hogy szembe terjedjen a nagy tűzzel, és a kettő megsemmisítse egymást. Szeget szeggel! — mondta többször is Scattone.

Egymás után sercentek a gyufák. A zöld posztó azonban nehezen fogott tüzet, csak pajesz-szerű fekete csíkok maradtak az asztal belső szegélyén.

Pontosan 17 órakor kezdődött az ülés.

Vargas elnökölt, lopva (de büszkén) pillantva időről-időre az egérszürke falak felé.

Négyen kértek szót. Megfontoltan beszéltek, természetesen egyszerre, de nem azzal az egyénietlen, kissé fárasztó egybehangoltsággal, mint például a Kessler nővérek, nem az a bizonyos monolitikus unisono. A mondat végére azonban mindig pontosan egyidőben érkeztek el. Lawrence, Strezovski, Durrel és Kappengut (egyesek Kappenguth-nak írják) beszéltek. Az „alexandriaiak”, amint nevezik őket.

Felszólalásuk tömör volt:

„Két tévhit forog fenn az iskolareformmal kapcsolatban. Vannak, akik azt állítják, hogy az iskolareform csak erős állami és párttámogatással, sőt gyámkodással valósulhat meg, és vannak olyanok, akik szerint az iskolareformot teljesen magára kell hagyni, virágai csak vadvirágok lehetnek. (E pontnál Durrel és Strezovski végignézték a jelenlevőkön.)

Mindkét állítás végletes, és ezért alaptalan. Az igazság valahol a középben van.”

„Ugyanígy van az áramszolgáltatással is” — szólt közbe Horváth.

Kavanamoku és Hjalmarsson amellet kardoskodtak, hogy nincsen igazuk azoknak, akik azt hiszik, hogy a laktóin csökketésével eleve megszűnik minden emberi baj, de azoknak sem, akik tagadják, hogy a laktóin csökketésének bármilyen jelentősége lenne.

A jelenlevők többsége az „alexandriaiaknak” adott igazat.

ALAVALAGANDA

Tsu Tao u negyvenötös fordulatszámú lemezeket szerette.

E magatartása mögött tettvágy rejlett és nosztalgia. A nosztalgia volt talán az erősebb.

Tsu Tao szívesen emlékezett a Supraphon gramfonok idejére. Volt köztük olyan típus is, melyre nem is fért harminchármas fordulatszámú lemez. Egy elsüllyedt civilizáció volt ez, melynek építésével egykor Tsu Tao is lelkesen részt vett.

Mozgalmas és zajos korszakként maradt meg emlékezetében, ellentétben a mai hatalmas hangerejű lemezjátszók és erősítők korával, mely megszünteti a zsvajt, és csöndet kényszerít. A 45-ös fordulatszámú lemezek idejében kezdtek viszont homogénebbek lenni az osztályok is az iskolában. Nem négyen-öten, hanem vagy húszan jártak össze. Tsu Tao érezte egy kialakuló ár sodrását. Igyekezett mindinkább hozzásimulni a csoporthoz, zsinórt hordott a nyakában egy plasztikus éremmel, melyen egy aranszínű hegedű volt. Egy szalmahajú és kövér kislány ajánlatára Kafkát olvasott, és feltette magában a kérdést, hogy miért kell, hogy mindig kellemetlen is legyen az, ami érthetetlen, Ez sokat foglalkoztatta, és egyszer — vigyázva — ügyezve, hogy ne tűnjön provokációnak — feltette a kérdést a társaságban. Kiderült azonban, hogy rajta kívül csak a szalmahajú lány olvasott Kafkát.

Ezt a kort és civilizációt Tsu Tao emlékezetében már csak a 78-as fordulatszámú lemezek civilizációja és kora előzte meg. Ezzel kapcsolatban azonban már nagyon hézagosaak voltak az ismeretei. Valószínűleg ennek tudható be, hogy sohasem beszélt róla, és egy — talán kissé bizarr — új koncepció még felületesen vázolt keretein belül kezdte látni. A gumilabda kora! Így lehetne talán a legegyszerűbben megfogalmazni.

A gumilabdáé, mely egészen váratlanul bukkant fel egy hollandiai csomagból, használt — de jó karban levő — pulóverek és nadrágok alól, behorpasztva egy kakaós doboz oldalát (később sem sikerült kisimítani). Narancs nagyságú piros gumilabda volt, egy fehér körscikkal. Tsu Tao egész délután és éjszaka a szobában dobálta a labdát. Igyekezett kiszámítani, hogy milyen magasra pattan a padlótól, illetve milyen messzire, ha a falhoz vágja. Reggel felé kezdte csak el vezetni úgy, mint a kosárlabdázók.

Levezette a lépcsőn, ki az utcára, cikcikkban az emberek között. Az emberek nem hagyták magukat egyszerűen kizökkeneni, néhányan meg sem fordultak, és senki sem kérdezett semmit. Akkor dőlt csak meg az egyensúly, amikor egy hadnagy levezényelt a kocsiútról egy század

katonát, és a járdán alkotott velük kettős sorfalat, hogy nézhessék Tsu Tao labdáját. Nemsokára mindenki csatlakozott a sorfalhoz.

Tsu Tao egyenletesen vezette középen a labdát, és igyekezett, hogy mindig érintse kezével a fehér csikot is.

A pagodából kijövő hívők is csatlakoztak, valamint a községi képviselő-testület tisztviselői és ügyfelei. Az útirány az ifjúsági otthon felé lett megszabva, majd néhány macskaköves utcán keresztül (itt Tsu Taónak szüksége volt minden ügyességére és összpontosító képességére) a vágóhid felé.

Itt történtek az első kegyetlenkedések is. A böllérek a sorba hurcolták áldozataikat, és hogy ne kelljen új állatért menni, lassan gyilkolták őket. Meg kell azonban említeni — és ez feltétlenül a böllérek és a többi néző mellett szól —, hogy az egész inkább zavarta, mint fokozta az élvezetet, különösen mivel a halálhörgések csak nagyon ritkán voltak szinkrónban a labda pattogásával.

A vágóhid után, a sárga folyón túl, egy füves térség következett, de ezen már nem álltak emberek.

A városban nem látták többé Tsu Taót. Tsu Tao pedig úgy emlékszik, hogy azóta nem látott többé gumilabdát.

E teljesen letűnt hőskorszaknak azonban — ezt Tsu Tao is pontosan tudta — nincsen semmi köze a 45-ös lemezek korszakához, melynek hangulatából igyekezett valamit a jelenbe átmenteni. Tsu Taónak két lemeze volt, mindkettő 45-ös fordulatszámú. Az egyikben Dušan Jakšić énekelt a JULIJANA című dalt, a másik egy nyugatnémet lemez, melyen az a legjobb szám, ahol a kórus végig azt mormolja, hogy ALAVALAGANDA, ALAVALAGANDA, ALAVALAGANDA.

Ma délután is a Dušan Jakšić-lemezt tette fel elsőnek. Előbb letisztította egy bárszony kefével, melyet a felesége tűzdelt össze, aztán bekapcsolta az erősítőt, megnézte a szoba két sarkába helyezett sztereo hangszórókat, aztán lehúzta a lemezzátszón a kart, és a tű lassan ereszkedett a lemezre.

Tsu Tao visszatért a fotelig, és hátradőlt. Alig észrevehető fejmozgással követte a plafonról lefüggő papírsárkányok és lampionok ringását. Amikor az első szám a vége felé járt és következett a JULIJANA, Tsu Tao felkelt, odalépett a legközelebbi pasztikus lampionhoz (hat-hét lampion pasztikus anyagból volt, a többi papírból), leakasztotta a fonott szalmával bevont kampóról, majd két keze közt tartva visszaült vele a fotelba. Lábujaival közelebb húzta a papucsát, melyet az előbb elhagyott, belebújt, majd a lampiont szertartásos lassúsággal a szájához emelte.

Az első korty kávé akkor hajtotta le éppen, amikor a tű a két szám közti ürestéren forgott.

Tsu Tao szerette lampionból inni a kávé. (Felesége minden délután előre megtöltötte neki a pasztikus lampionokat.) A lampion-kávé több volt, mint formabontás. Volt ebben valami hetykeség, dac, melyet csak növelt az a körülmény, hogy nem kifelé, egzibicionista módon mutatja, hanem egyedül gyakorolja a saját lakásában, belülről eredő és ugyanott kielégülő szükségletként. (Mindezt lényegében nem zavarja az a tény, hogy vendégei előtt is lampion-kávé ivott. Tsu Tao többször is megvizsgálta lelkiismeretét e kérdésben, és mindahányszor arra a megnyug-

tató konklúzióra jutott, hogy a jóérzést és dact nem fokozza a vendégek jelenléte.)

Volt valami hányaveti, de konok férfiasság is e gesztusban és sziporkázó irracionalitás. Ha hasonló magatartástípust keresünk, minden bizonnyal a *pezsgőivás a színésznő cipőjéből* lenne a legmegfelelőbb.

Dacos és férfias hangulatát még fokozta a zene. A sztereokészülékből maximális hangerősséggel áradt a JULI — JULI — JANN — NNA, JULI — JULI — JANN — NNA. Ősemberek körtánca, köbaltalengetéssel, míg lépteik alatt döng a föld.

JULI — JULI — JANN — NNA
JULI — JULI — JANN — NNA

Pontosan ezt a zord szépséget tükrözte az Alavalaganda is.

ALA — VALA — GANN — DDA
ALA — VALA — GANN — DDA

Tsu Tao egymás után itta a kávékat.

Amikor azt hallom, hogy ALAVALAGANDA, úgy érzem magam, mint egy csalogány! — mondogatta magában többször is.